

**УКРАЇНЬСЬКА АСОЦІАЦІЯ
МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ**

**СКАСУВАННЯ ПОСТАНОВИ 1221:
ВИКОНАННЯ ВИМОГ
ЩОДО ВСТУПУ УКРАЇНИ
ДО ЄВРОПЕЙСЬВОГО СОЮЗУ**

Київ – 10 липня 2025

ЗМІСТ

**КОПЕНГАГЕНСЬКІ КРИТЕРІЇ ДО КРАЇН-КАНДИДАТІВ ДЛЯ
ВСТУПУ В ЄС**

ДИРЕКТИВА 2008/98/ЄС ПРО ВІДХОДИ

ЗАКОН УКРАЇНИ "ПРО УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ"

**ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ВІДПРАЦЬОВАНИМИ ОЛИВАМИ**

РОЗШИРЕНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКА

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом - це комплексний договір, який встановлює тісніші політичні та економічні зв'язки між Україною та ЄС.

Угода передбачає політичну асоціацію та економічну інтеграцію України до Європейського Союзу, а також співпрацю у різних сферах, включаючи торгівлю, безпеку та правосуддя.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ УГОДИ

- Політична асоціація
- Економічна інтеграція
- Реформи та наближення законодавства
- Торгівля та економічне співробітництво

ІСТОРІЯ УКЛАДАННЯ ТА НАБРАННЯ ЧИННОСТІ

- Переговори щодо Угоди про асоціацію розпочалися у березні 2007 року.
- Угода була підписана у два етапи: політична частина - у березні 2014 року, а економічна - у червні 2014 року.
- Угода була ратифікована Верховною Радою України та Європейським парламентом 16 вересня 2014 року.
- Угода набула чинності у повному обсязі 1 вересня 2017 року.

НОВА МЕТОДОЛОГІЯ РОЗШИРЕННЯ ЄС

КОПЕНГАГЕНСЬКІ КРИТЕРІЇ

- визначають, чи має держава право приєднатися до Європейського Союзу
- вимагають, щоб держава мала інститути для збереження демократичного врядування та прав людини, мала функціонуючу ринкову економіку та приймала зобов'язання та наміри ЄС
- Прийняті у червні 1993 р. Європейською радою на своєму засіданні в Копенгагені
 - ПОЛІТИЧНИ
 - ЕКОНОМІЧНІ
 - ЧЛЕНСЬКІ

ДИРЕКТИВА ЄС ПРО ВІДХОДИ: ОСНОВНІ ЦІЛІ (II)

1. Захист довкілля та здоров'я людей

шляхом запобігання утворенню відходів та зменшення їх негативного впливу на навколишнє середовище та здоров'я

2. Підвищення ефективності використання ресурсів

шляхом зменшення утворення відходів та сприяння повторному використанню, переробці та відновленню відходів

3. Впровадження ієрархії поводження з відходами

встановлення пріоритетності запобігання утворенню відходів, підготовки їх до повторного використання, переробки, інших видів відновлення, і лише потім видалення

4. Забезпечення якості переробки

Директива вимагає вжиття заходів для забезпечення високої якості переробки відходів та їх використання в якості вторинної сировини

ДИРЕКТИВА ЄС ПРО ВІДХОДИ: ОСНОВНІ ЦІЛІ (II)

5. Впровадження чіткої системи управління відходами

включаючи складання планів управління відходами та забезпечення прозорості в управлінні відходами

6. Встановлення фінансових механізмів

забезпечення того, щоб витрати на управління відходами були адекватними та відображали реальні витрати на їх збирання, обробку та утилізацію

7. Запровадження принципів розширеної відповідальності виробника

покладання відповідальності за управління відходами на виробників продукції

8. Впровадження єдиної класифікації відходів

це дозволяє забезпечити узгодженість у поводженні з відходами у країнах ЄС.
Директива 2008/98/ЄС є ключовим інструментом для досягнення цілей Європейського зеленого курсу у сфері управління відходами та переходу до циркулярної економіки.

ДИРЕКТИВА 2008/98/ЄС ПРО ВІДХОДИ

СТАТТЯ 3. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

18. «**регенерація відпрацьованих олив**» означає будь-яку операцію з рециклінгу, в результаті якої базові оливи можуть бути отримані шляхом очищення відпрацьованих олив, зокрема шляхом видалення забруднювальних речовин, продуктів окиснення та присадок, що містяться в таких оливах;
20. «**найкращі доступні техніки**» означає найкращі доступні техніки, як визначено у статті 2(11) Директиви 96/61/ЄС;
21. «схема розширеної відповідальності виробника» означає комплекс заходів, які вживають держави-члени, щоб забезпечити фінансову або фінансову та організаційну відповідальність виробників продуктів за управління стадією відходів у життєвому циклі продукту.

СТАТТЯ 21. ВІДПРАЦЬОВАНІ ОЛИВИ

- (a) **відпрацьовані оливи збираються роздільно**, окрім випадків, коли роздільне збирання не є технічно можливим, беручи до уваги належні практики;
- (b) **відпрацьовані оливи обробляються з наданням пріоритету регенерації або альтернативно іншим операціям з рециклінгу**, які забезпечують еквівалентний або кращий загальний екологічний результат, ніж регенерація, відповідно до статей 4 і 13;
- (c) **відпрацьовані оливи з різними характеристиками не змішуються між собою і не змішуються з іншими видами відходів чи речовин**, якщо таке змішування перешкоджає їх регенерації або іншій операції з рециклінгу, які забезпечують еквівалентний або кращий загальний результат для довкілля, ніж регенерація.

ЗАКОН УКРАЇНИ "ПРО УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ"

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ» (№ 2320-IX):

- набув чинності 9 липня 2023 року,
- є **рамковим документом, що реформує систему управління відходами в Україні, наближаючи її до стандартів Європейського Союзу.**

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

- визначення пріоритетів державної політики у сфері поводження з відходами
- впровадження роздільного збирання відходів
- принцип "забруднювач платить»
- надання прав громадянам у сфері управління відходами

МЕТА РЕФОРМИ:

СТВОРЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ НА ПРИНЦИПАХ ЕКОНОМІКИ ЗАМКНЕНОГО ЦИКЛУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕХОДУ НА СУЧАСНІ ПЕРЕДОВІ ПРАКТИКИ ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ.

ЗАКОН УКРАЇНИ "ПРО УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ"

Міністерство захисту довкілля
та природних ресурсів
України

<https://mepr.gov.ua/diyalnist/reformy/efektyvne-upravlinnya-vidhodamy/>

НАЙГОСТРІШІ ПРОБЛЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ:

- значні обсяги накопичених відходів
- низька урегульованість на законодавчому рівні питання управління відходами, недостатній рівень імплементації європейських директив і регламентів;
- відсутність дієвої системи управління відходами, спрямованої на запобігання утворенню, рециклінгу, відновленню та видаленню відходів;
- недостатній рівень міжвідомчої взаємодії

РЕФОРМА УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ПЕРЕДБАЧАЄ:

- приведення законодавства України у відповідність до вимог законодавства ЄС у сфері управління відходами
- створення сприятливих умов для залучення інвестицій, необхідних для побудови в Україні сучасних інфраструктурних об'єктів зі збирання та оброблення відходів запровадження ієрархії управління відходами та системи розширеної відповідальності виробника

КРИТИЧНА СИРОВИНА – ЦЕ РЕСУРСИ, ЯКІ МАЮТЬ ВАЖЛИВЕ ЕКОНОМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ, АЛЕ ХАРАКТЕРИЗУЮТЬСЯ ВИСОКИМИ РИЗИКАМИ ПОСТАЧАННЯ.

ПОЛІТИКА ЄС ПРЯМО ВИМАГАЄ, ЩОБ НАЦІОНАЛЬНІ ПЛАНИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ВРАХОВУВАЛИ СПЕЦІАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВІДХОДІВ, ЩО МІСТЯТЬ ЗНАЧНУ КІЛЬКІСТЬ КРИТИЧНОЇ СИРОВИНИ.

МАСТИЛЬНІ МАТЕРІАЛИ – ЦЕ КЛАСИЧНИЙ ПРИКЛАД НЕЗАМІННОГО РЕСУРСУ

Мастильні матеріали – це класичний приклад незамінного ресурсу, використання якого неминуче призводить до утворення небезпечних відходів.

Сучасна техніка, включаючи обладнання "зеленої енергетики" (наприклад, вітрові турбіни), не може функціонувати без мастил. Вони критично важливі для зменшення тертя, зносу та забезпечення надійної роботи механізмів.

Попри свою важливість, мастильні матеріали після використання перетворюються на відпрацьовані оливи, які згідно з європейським законодавством класифікуються як небезпечні відходи через вміст токсичних речовин (важкі метали, продукти згоряння тощо).

- Відпрацьовані оливи — це небезпечні, але цінні вторинні ресурси, які мають окремий правовий статус
- ЄС визнає незамінність мастильних матеріалів у стратегічних галузях (наприклад, вітроенергетика), тому не ставить завдання їх усунути, а натомість — регулює поведження з ними у межах циркулярної економіки.
- Основна стратегія — максимальна регенерація мастильних матеріалів, обов'язковий роздільний збір і запобігання їхньому потраплянню у неконтрольоване середовище.
- **У РАМКАХ GREEN DEAL ТА ІНШИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОЛІТИК, ВІДПРАЦЬОВАНІ ОЛИВИ РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ НЕ ЯК “ВІДХОДИ”, А ЯК РЕСУРС, ЩО ПІДЛЯГАЄ ПОВТОРНОМУ ВИКОРИСТАННЮ.**

ПОВОДЖЕННЯ З ВІДПРАЦЬОВАНИМИ ОЛИВАМИ

ЗВЕРНЕННЯ ДО КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЩОДО СКАСУВАННЯ ПОСТАНОВИ КМУ № 1221 ТА СТВОРЕННЯ НОВОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДПРАЦЬОВАНИМИ ОЛИВАМИ.

- Закон України "Про управління відходами" (ЗУ 2320-ІХ) — Законодавчі зміни та імплементація європейських стандартів у сфері управління відходами відповідно до Директиви 2008/98/ЄС Про відходи.
- Припинення дії Закону України "Про відходи" 2001 року та його наслідки для чинності Постанови КМУ № 1221.
- Відсутність законодавчої норми щодо "утилізаційного збору" в ЗУ 2320-ІХ та неможливість її запровадження підзаконним актом.
- Обмеженість повноважень Кабінету Міністрів України згідно зі статтю 19 ЗУ 2320-ІХ щодо регулювання управління відходами.
- Прямі законодавчі вимоги Розділу XI "Прикінцеві та перехідні положення" ЗУ 2320-ІХ (пункт 8) щодо приведення нормативно-правових актів у відповідність.
- Директива про відходи (2008/98/ЄС): Загальні принципи поводження з відходами, ієрархія відходів, принцип "забруднювач платить", РОЗШИРЕНА ВІДОВІДАЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКА (РВВ).
- Директива 2018/851/ЄС: Посилення запобігання утворенню відходів, циркулярна економіка, Посилення РВВ.

ВІДМІННОСТІ МІЖ ПОСТАНОВОЮ 1221 ТА ЗУ 2320-ІХ

Аспект	Постанова № 1221	ЗУ 2320-ІХ	Коментар / Невідповідність
Правова основа	Закон України "Про відходи" 2001 року	Імплементує Директиву 2008/98/ЄС про відходи; рамковий закон про управління відходами	Постанова 1221 базується на законі, що втратив чинність у 2023 році, що робить її юридично неспроможною.
Імплементация директив в ЄС	Не передбачає імплементации ЄС директив, розроблена до Угоди про Асоціацію.	Прямо імплементує Директиву 2008/98/ЄС та інші європейські стандарти в рамках Угоди про Асоціацію.	Постанова 1221 не відповідає євроінтеграційним зобов'язанням України.
Термінологія / Глосарій	Посилається на терміни Закону України "Про відходи" 2001 року; має власний глосарій, що не відповідає новим визначенням.	Встановлює нові, гармонізовані з ЄС визначення термінів у сфері управління відходами	Значні розбіжності унеможливають сумісне застосування та створюють правову невизначеність

ВІДМІННОСТІ МІЖ ПОСТАНОВОЮ 1221 ТА ЗУ 2320-ІХ

Аспект	Постанова № 1221	ЗУ 2320-ІХ	Коментар / Невідповідність
Принцип фінансування / "Утилізаційний збір"	Передбачає механізм "утилізаційного збору" та "ціни на послуги з організації збирання...".	Відсутня законодавча норма щодо "утилізаційного збору"; впроваджує принцип розширеної відповідальності виробника (РВВ).	Механізм "утилізаційного збору" не передбачений новим законодавством та суперечить принципам РВВ.
Повноваження КМУ	Розроблена на основі повноважень, що діяли до прийняття ЗУ 2320-ІХ.	Повноваження КМУ чітко визначені ст. 19 ЗУ 2320-ІХ, що обмежує сферу регулювання підзаконними актами.	Постанова 1221 виходить за межі або суперечить новим, чітко визначеним повноваженням КМУ.

ВІДМІННОСТІ МІЖ ПОСТАНОВОЮ 1221 ТА ЗУ 2320-ІХ

Аспект	Постанова № 1221	ЗУ 2320-ІХ	Коментар / Невідповідність
Регулювання відпрацьованих олив	Детальний, окремий порядок для відпрацьованих олив.	Відсутнє окреме зазначення операцій з відпрацьованими олівами в Додатку 2; відсутня вимога щодо окремого порядку для них.	Новий закон передбачає загальний підхід до управління відходами, а не окремі детальні порядки для кожного виду.
Норми збирання	встановлює норми збирання по роках.	Відсутні законодавчі вимоги щодо встановлення норм збирання відпрацьованих олив по роках.	Новий закон зосереджується на загальних цілях та РВВ, а не на детальних державних нормах збирання.

ВІДМІННОСТІ МІЖ ПОСТАНОВОЮ 1221 ТА ЗУ 2320-ІХ

Аспект	Постанова № 1221	ЗУ 2320-ІХ	Коментар / Невідповідність
Державний облік відходів	містить власні вимоги до обліку відпрацьованих олив.	Встановлено новим Наказом Міндовкілля № 1534 на підставі ЗУ 2320-ІХ.	Новий порядок обліку повністю замінює будь-які попередні вимоги, роблячи Постанову 1221 застарілою.
Перехідні положення	Не враховує.	Розділ XI, п. 8 ЗУ 2320-ІХ вимагає приведення всіх нормативно-правових актів у відповідність із Законом.	Постанова 1221 не приведена у відповідність до нового Закону, що є прямим порушенням вимоги.

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДПРАЦЬОВАНИМИ ОЛИВАМИ

- Повна сумісність з ЗУ 2320-ІХ та принципами Директиви 2008/98/ЄС, включаючи ієрархію управління відходами та принцип "забруднювач платить»
- Інтеграція концепції розширеної відповідальності виробника (РВВ) як основного механізму управління відпрацьованими оливами, покладаючи відповідальність на виробників та імпортерів за організацію та фінансування їх збирання, оброблення та переробки
- Встановлення чітких ролей для виробників, спеціалізованих підприємств та місцевих органів влади в рамках нової системи, а не на приписних державних процедурах для кожної операційної деталі
- Використання та розвиток існуючої інфраструктури для обліку та звітності відходів, встановлену Наказом Міндовкілля № 1534
- Впровадження інноваційних та стійких рішень для відновлення та переробки відпрацьованих олив, відходячи від застарілих практик видалення
- Розробляння специфічних технічних регламентів та/ або стандартів для відпрацьованих олив, якщо це необхідно, але суворо в рамках та делегованих повноважень ЗУ 2320-ІХ, уникаючи створення нових, суперечливих підзаконних актів

РОЗШИРЕНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКА

РОЗШИРЕНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКА (РВВ) МАСТИЛЬНИХ ОЛИВ ОЗНАЧАЄ: ВИРОБНИКИ ТА ІМПОРТЕРИ МАСТИЛ ЗОБОВ'ЯЗАНІ ОРГАНІЗОВУВАТИ ЗБІР, ПЕРЕРОБКУ АБО УТИЛІЗАЦІЮ ВІДПРАЦЬОВАНИХ ОЛИВ ПІСЛЯ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ КІНЦЕВИМИ СПОЖИВАЧАМИ.

Це передбачає створення системи збору відпрацьованих мастил, їх переробку або утилізацію, а також фінансову відповідальність за цей процес.

СУТЬ РВВ:

Виробники та імпортери мастил відповідають не лише за виробництво та продаж, але й за подальшу долю відходів, що утворюються в результаті використання їх продукції.

МЕТА РВВ:

Зменшення обсягів відходів, що потрапляють на звалища, збільшення переробки та повторного використання ресурсів, а також зниження негативного впливу на навколишнє середовище.

МЕХАНІЗМ РВВ:

Впровадження РВВ передбачає створення системи збирання, транспортування, переробки або утилізації відпрацьованих олив. Це може включати створення мережі пунктів збору, укладення договорів з переробниками, а також фінансування цих процесів.

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

(UKRAINIAN LUBRICANTS ASSOCIATION)

вул. Короленківська 3, офіс 702-9
м. Київ, 01033 Україна

uamm.in.ua

